

'Hij schilderde zoveel gewoon omdat hij niets liever deed'.

Henk Romijn Meijer

'Hij had zo'n eigen leven. Ik droom nog wel eens van hem,' zegt Puck, dat wil zeggen mevrouw J.G. Oldeboerrigter, de achternaam waaraan Melle zo'n hekel had dat hij hem min of meer afschafte. 'Het was een man bij wie je je nooit verveelde.' En Marth, dat wil zeggen mevrouw Cnoop Koopmans, die van jongsaf tot in de oorlog haar leven met Melle deelde, zegt bij ons afscheid: 'Gek dat zo'n man je nog zo bezig blijft houden.'

Pucks flat in het Lopikhof en Marths huis aan de Amsteldijk in Amsterdam staan nog steeds in het teken van de in 1976 overleden schilder. Bij Puck hangt het vroege, somber geschilderde 'Landschap met schelp' aan de muur naast fleuriger schilderijen en ook een paar ingelijste 'borduurselfjes' - knap vervaardigd borduurwerk dat Melle 'voor de gezelligheid' maakte om niet bij de bordurende vrouwen achter te blijven, en waarvan hij de ingewikkelde afbeeldingen uit zijn hoofd fantaseerde, zonder patroon. En bij Marth en mr. Clovis Cnoop Koopmans hangen twee kamers vol met de meest fantasievolle en karakteristieke Melles - onder andere het schilderij dat Melle om een of andere reden 'God in Frankrijk' had genoemd en dat de gasman die de meter kwam opnemen spontaan herdoopte tot de totumpaal der zelfverheerlijking. Ook het portret van Marth met de vier katten naast dat van Clovis en het zelfportret-met-vis die samen de suggestie dragen van een drie-eenheid. 'Maar een portret in opdracht maken kon hij niet,' vertelt Puck. 'Als hij Marth en Clovis had moeten schilderen, had hij het niet gekund.'

In het vrijwel onveranderd gebleven atelier op de bovenverdieping van het huis aan de Amsteldijk dat een prachtig uitzicht biedt op de Amstel, vertelt Marth van haar kennismaking met de jonge buitenbeen: 'Ik was een jaar of veertien. Melle was op de grafische school en ik op de huishoudschool. We kwamen elkaar vaak tegen op het Weesperplein. Ik liep aan deze kant het plein over en hij aan die kant, en dan keken we naar elkaar. Ik zat

op de AJC en ik droeg dus andere kleren. Ik had een cape, en Melle had ook hele andere kleren dan de buurjongens waar hij mee liep. Meestal droeg hij een zwart overhemd en een losse flodderdas en zijn haar was ook niet zo'n keurig geknipt koppie. We hadden een open huis op het Zeeburgerpad en een heel enkele keer kwam Melle daar wel eens kijken en dan ging er een geruis door het zaaltje: die jongen is anarchist. Later, toen ik een tijdje met een nicht samenwoonde die in het Gooi contact had gekregen met misschien wel van die Eden-achtige figuren, een beetje luxe anarchisten - toen gingen we een keer bij vrienden op bezoek op de Nieuwe Herengracht. En daar werd geroepen of gefloten of gebeld en ze zeiden hé, dat is Melle, die hoort toch te zitten!' Ik wist toen niet wie Melle was. Toen hij boven kwam dacht ik: dat is die jongen van toen. Hij was dienstweigeraar, hij had pamfletten uitgedeeld bij de ingang van de kazerne. Iedereen dacht dat hij zijn straf gewoon moest uitzitten in Harderwijk, maar nee, hij werd afgekeurd omdat hij te smal was. Dat was in 1926, Melle moet achttien zijn geweest en ik was twee jaar jonger. En vanaf dat moment zijn we elkaar eigenlijk nooit meer uit het oog verloren.

'Pas een paar jaar later zijn we samen gaan wonen. Voor die tijd kwam ik vaak bij hem thuis. Toen ik voor het eerst met hem meeding naar Wittenburg vond ik dat een enge buurt, met enge straten. Je moest die hele lange Grote Wittenburgerstraat doorlopen en dan kwam je in de 3e Wittenburgerdwarstraat en daar woonden ze op een éénkamer woning met een keuken die groot genoeg was om te eten. Ze woonden aan de achterkant, aan de voorkant woonden andere mensen. En de huiskamer had geen schoorsteen, alleen in de keuken was een plek voor een fornuis. Ongelooflijk! Hoe haal je het in je hoofd om zoiets te bouwen!' 'En die moeder had al een huwelijk achter de rug,' zegt Puck. 'Haar eerste man en twee kinderen stierven aan de tbc. Een van die kinderen heette ook Melle.' 'Melle had

eigenlijk Jezus moeten heten,' vertelt Marth, 'maar zijn moeder heeft haar zin gekregen, het werd Melle - de tweede Melle. Melle heeft tot zijn vierentwintigste jaar een vriendje gehad dat niet bestond en dat Toende heette. En het gekke is dat ik nu pas denk dat dat betekent toen de eerste Melle nog leefde! Het kan haast niet anders dan dat die moeder tegen hem over de eerste Melle heeft gepraat. Toen we allang samenwoonden kreeg ik soms de groeten van Toende, dan was hij hem tegengekomen...En op een goeie dag kwam hij me een tekening laten zien waarop Toende op zijn sterfbed lag. Toende was dood. Die tekening is niet bewaard gebleven. Ik denk dat Melle hem zelf heeft verscheurd. Die naam had ik nooit begrepen. Dat je daar zo lang over doet, om zoiets te bedenken!'

'Toen we samen gingen wonen, was dat eerst in Oost, in de Marathonstraat. Toen zijn we naar de Haarlemmermeerstraat gegaan, toen naar de Schipperskade, toen naar de Oostenburgergracht, toen naar de Sarphatistraat. Ik danste in de groep van Florrie Rodrigo. We gingen naar België, op de vlucht voor de censuur. Florrie had een ballet gemaakt, De bom op de Zeven Provincieën, en dat mocht alleen in besloten kring worden opgevoerd. En haar tweede ballet Vreemd Land ging over concentratiekampen, en dat moest eerst worden bekeken door de hoofdcommissaris van politie of zo, en toen besloten we maar om naar België te gaan. Melle ging op een kamer wonen waar ik ook altijd in de weekenden kwam. Je had toen zwartbussen die je voor ik geloof een rijksdaalder heen en weer reden. Later is Melle op de Da Costakade gaan wonen bij de ouders van een bekende journalist van Het Volk en vanaf de Da Costakade zijn we toen hier naar de Amsteldijk gegaan. Dat was het achtste adres! En hier woon ik nu al vanaf 1934! 'De man van Florrie Rodrigo was redacteur bij Het Volk en zo kwam hij daar als handzetter. Hij had het vak op de grafische school geleerd. Hij kon daar altijd de nachtdienst overnemen en dat vond hij heerlijk. Dan kwam hij 's nachts thuis en sliep tot een uur of elf, twaalf, en dan ging hij tekenen. Hij tekende als een gek. Hij tekende in dummies. Boosheid,

woede - de tekeningen waren erg maatschappelijk betrokken. Kijk, dit is een boekje dat ik helemaal heb laten fotograferen Het heette Naderend onheil. Een koper heeft het uit elkaar gehaald en de tekeningen apart ingelijst. Melle zal het wel aan iemand hebben gegeven die er wat in zag om het te verkopen: hij was heel royaal.'

Clovis beaamt het: 'Financieel kon het hem niet vreselijk veel schelen. Verkopen deed hij eigenlijk alleen aan vrienden en kennissen. Als je die lijst van eigenaren uit de oudste jaren bekijkt - Presser, de kunsthandelaar Vecht, Cas Oorthuis, de familie De Swaan, Van Emde Boas, de Kronhausen, artsen - allemaal erg ontwikkelde geavanceerde mensen. En hij verkocht ze allemaal voor een habbekrats.'

Ook Puck vertelt dat Melle genereus was. 'Hij maakte zich niet erg druk over geld,' zegt ze. 'Ik herinner me dat hij bij Van Oorschot eens zo maar een postzegel nam en hem lukraak ergens op plakte, alleen om te zeggen: je bent zo krenterig, nou zal ik eens royaal zijn. Pas later kreeg hij wel meer dat gevoel van je moet toch wat geld hebben. Dat is nu zo anders geworden. Nu hebben de mensen nog maar één ding in hun hoofd en dat is geld, geld, geld. Er was vroeger ook veel meer waardering. Als je één ding had verkocht, was je daar ook erg blij mee.'

Wanneer Clovis vertelt dat hij in 1947 in het huis aan de Amstel is komen wonen, eerst als student op kamers, later als partner van Marth, zegt Marth met nadruk: 'EN als vriend van Melle!'

'Na de oorlog moest je kamers verhuren,' vertelt Marth, 'anders kreeg je inwoning. Jan Erik Romein was de eerste. En omdat je maar moest maar afwachten wie je kreeg, zei ik tegen Jan Erik zoek zelf maar iemand, en dat werd Jaap Hemelrijk. En toen Jan Erik wegging, zei ik tegen Jaap, zoek jij nu maar iemand, en dat is Clovis geworden. En oh wat heeft me dat een schok gegeven, toen ik merkte dat ik corpsleden in huis had!'

'Melle was een goede vriend,' zegt Clovis. 'Toen ik afgestudeerd was en aan het werk ging en een inkomen kreeg, heb ik de huur van Melle overgenomen, toen was hij van de zorg af. Al die jaren die ze hier

hadden meegemaakt, met deurwaarders en belastingen en gas en licht... Formeel huurde hij toen van ons, dat ging een beetje bohemien-achtig. Hij heeft daar toch wel onder geleden, die situatie, dat hij zich verantwoordelijk voelde voor het huis en twee vrouwen aan wie hij gehecht was. Een groot deel van zijn historie en zijn hart en zijn kunstenaarschap lag hier, maar zijn dagelijkse leven lag bij Puck, op de Stadhouderskade en later op de Weteringschans.'

Rijke mensen zijn arme mensen met geld heeft Melle eens op de muur van het atelier geschreven, het is nog net te lezen. 'Ik vind het zo jammer dat het zo langzamerhand verdwijnt,' zegt Marth, 'maar ja, dat doe ik zelf ook...'

'In de hongerwinter', zegt ze, 'hebben we hier ook een hele tijd niet gezeten. Het was een beetje eng geworden. Er was iemand in huis geweest die zei: we weten dat Wim Storm, de oprichter van de NVSH, en Allert de Lange hier ondergedoken zitten - zorg dat ze weg zijn. Die leefden allang niet meer onder hun eigen naam. Maurits Dekker heeft hier ook een tijdje gezeten. En we hadden hier ook een Joodse pianist in huis, die was ook al weggegaan. Toen is Melle ook weggegaan en toen ben ik ook weggegaan. Ik wist wel dat hij in de oorlog naar Puck ging. En na de oorlog is hij eigenlijk hier niet meer teruggekomen.' 'Ik heb Melle ontmoet bij Lida Polak,' vertelt Puck. 'Die was toen schrijfster, actrice, danseres, noem maar op - ook een leuk mens. Toen we elkaar later weer eens ontmoetten, kwam daar een soort vriendschap van, een verhouding. Hij bleef in de oorlog bij die drukkerij werken om illegaal drukwerk te verzorgen. Ze hadden een Duitse vrachtauto nagemaakt en zo kon dat zetsel eventueel vervoerd worden midden in de nacht. Dat was allemaal doodeng. Ik woonde toen nog op de Stadhouderskade 90, vlak naast de academie.

'Toen ik dat werk leerde kennen, vond ik het heel vreemd. Het was zo droevig allemaal, zo treurig. Alles wat hij toen schilderde was heel somber, zoals die schelp die daar hangt. Later is hij veel brutaler geworden, veel zekerder. Maar hij praatte er eigenlijk nooit over, eigenlijk ook

niet met collega's. Het was wel een kletskaus hoor, heel gezellig, maar niet over zijn werk. Dat moest je maar voor lief nemen. En als je het niet mooi vond, vond je het maar niet mooi. Over het werk van anderen praatte hij ook niet veel. Hij had het gauw bekeken, zo van o is dat het? Dat weet ik dan ook weer.'

'Maar hij vond het toch heel akelig dat Sandberg hem uit een tentoonstelling in het Stedelijk wilde weren vanwege die sexuele symbolen', zegt Clovis. 'Toen Sandberg hem later belde om te vragen of hij andere schilderijen wilde inleveren, was hij zeer geroerd. Toen hij zestig werd, in 1968, heb ik er nog aan meegewerkt dat een tentoonstelling in rijksmuseum Twente kwam. De staf van het museum durfde dat aan. De officier van justitie in Almelo werd een beetje zenuwachtig en belde Hartsuiker hier in Amsterdam, die kende Melle nog uit Groningen. Hij zei, god, collega, wat moet ik hiermee? Moet ik dat in beslag laten nemen? En Hartsuiker zei niks hoor, gewoon kunst, niet bang zijn. We zijn toen naar die opening geweest en de tentoonstelling is een groot succes geworden. 'We hebben toen ook een receptie en een feest bij Schiller georganiseerd en ervoor gezorgd dat hij die ridderorde kreeg. En het gekke was, dat hij toch erg gaf om die vorm van erkenning.

'De mensen vonden toen die sexuele dingen vaak nog erg griezelig. Ik heb het eens met de vrouw van Hemelrijk gehad over dat schilderij waarop je een varken ziet met een geweldige penis onder zijn buik die helemaal tussen zijn voorporen doorkomt. Dat vond ze afstotelijk, akelig, provocerend. Ik heb gezegd dat beest zit er zelf ook mee. Kijk hem maar eens ongelukkig kijken! Toen moest ze vreselijk lachen en dat gaf een soort ontspanning, het idee dat je er ook anders tegenaan kon kijken en er een humoristisch element in kon zien. Maar men wist in die tijd niet goed raad met sexualiteit. Werk werd verwijderd, er werden processen gehouden over pornografie...Dat is nu gelukkig allemaal wat meer ontspannen.' Marth zegt: 'Er moesten altijd schoolklassen langs kunnen lopen. Ik had een hele sterke band met dat vroege werk. Die sexuele symbolen, die zijn pas veel

later gekomen. Het is waanzinnig moeilijk om iets over die fantasiewereld te zeggen... Onvrede met de schepping - dat drukt het eigenlijk uit. Hij laat de schepping alleen bestaan uit voortplanting. Vanaf het allerkleinste levende dingetje op aarde is er alleen maar de drift, de drang tot reproduceren, reproduceren, reproduceren. Het zijn verontrustende schilderijen. Het is toch ook verontrustend, voor een mens die boeken leest, mooie dingen ziet, om te beseffen dat het wezenlijkste bestaan van de mensen eigenlijk hetzelfde is als dat van de vogels die elkaar roepen en nesten bouwen en eieren leggen en jongen te vreten geven. De tragische aanwezigheid van de mens op aarde, daar gaat het werk over, zou je kunnen zeggen, of als je het religieus bekijkt: de tragiek van de schepping. Hij had zijn ideaal laten varen. Hij was tot die conclusie gekomen: de mens is niet goed. Maar hij gaf geen uitleg.'

'Toch zat hij soms ook wel over die schilderijen te vertellen,' zegt Clovis. 'Dan zei hij Clovis, kom es kijken wat er nou komt! Tot zijn verrassing verschenen er dan allerlei figuren, fantastische voorstellingen. Hij had altijd wel een lucht en een voorgrond als opzet. Er zit van alles in - mensen die zich geen raad weten, mensen die rotstreken uithalen...' Puck zegt eenvoudig: 'Hij schilderde zo veel gewoon omdat hij niets liever deed.' En misschien dat wel de beste 'verklaring' voor het werk van een schilder die nooit iets verklaarde. 'Als hij hier zat te werken, zat ik vaak daar in de alkoof,' vetelt Marth. 'Dan zat hij rustig te penselen. Als ik er niet was, had hij een lummelig achtergrondmuziekje aan. We hadden vaak de meest krankzinnige overeenkomsten. Als ik binnenkwam en dat cowboyliedje was aan de gang, van een man die in de prairie met zijn paard op zoek is naar water - en eindelijk vinden ze het: koel, helder water, dat barstte ik bijna altijd in snikken uit. Dat ging niet om die man zo zeer, want een man die de woestijn intrekt weet wat hij doet, maar ik ben een dierengek en dat paard, als ze dan eindelijk dat verlossende water hadden gevonden - nou! Prachtig!' Marth, die behalve dierengek ook een hartstochtelijk lezer is, haalt De avonden

om de passage voor te lezen uit het eerste hoofdstuk waar Frits van Egters 'de portiek van een hoog, breed huis' aan het water betreedt om Louis Spanjaard, alias Jan Erik Romein op te zoeken. Louis zegt: 'Als Kade in zijn atelier zit, komt zijn vrouw eten brengen voor hem en voor de katten. Ze hebben een eigen kamer. In het atelier mogen ze niet meer komen, sinds ze een bundel tekeningen bekakt hebben.' En als Louis een van de katten die voor de tweede maal bij hem op schoot springt, opnieuw een klap geeft, denkt Frits: 'Hij doet, alsof hij maar een onachtzame tik geeft, maar deze keer is het een bestudeerde beweging. Precies met de vingerknokkels tegen de kop.' En omdat het dier niet onmiddellijk wegsprong, haalde Louis 'de hand een eind verder achteruit en sloeg krachtiger toe.' Dan verzucht hij ook nog: 'Waarachtig, ik begrijp niet hoe iemand zulke beesten in huis kan hebben.'

'Ze pestten die katten,' zegt Marth, nu nog boos. 'Daar ben ik me toch zo kwaad om geworden!' Clovis zegt: 'Toen ze Van het Reve eens zag, is ze tegen hem uitgevaren!' Marth: 'Ik zei als ik er niet ben pest je die katten! Maar ik lees nu dat hij niet slaat, maar Jan Erik. Ook niet leuk.' In het atelier van 'Kade' bekijkt Frits een 'klein paneel', 'een aan het raam zittende oude vrouw', uit een huiskamer gezien. 'De mond van het portret hing scheef naar beneden en de onderlip pilde, met de tong, een eind naar voren.' En Frits denkt: 'Hoe scherp, hoe zorgvuldig. Het is verbijsterend.' 'Dat schilderijtje ken ik,' zegt Marth, en Clovis: 'Melle was bang om oud te worden en af te takelen en dan schilderde hij toch mensen in die situatie, oude mannetjes in hun bedstee met een pispot onder het bed, oude kerels in de fase van de versukkeling...'

'Melle was ook heel gauw ontroerd,' vertelt Marth. 'Hier in de buurt liep vroeger een mooie lange slanke man, met zo'n camel jas aan en een hoed op en twee hazewindhonden - de dandy noemden we hem. Een juweel van een man om te zien, maar hij maakte met niemand oogcontact. We wisten toen al dat hij homo was, want toen ik begon te dansen waren veel jongens homo... En jaren later, toen Melle ergens in de jordan iets had afgegeven -

wie had hij daar gezien? De dandy, helemaal aan lager wal geraakt! En Melle zei heel ontroerd die man heeft nu ook AOW.' Het maakte hem doodgelukkig, dat die man daardoor een soort levensrecht had gekregen!

'Die moeder van Melle heeft het ook nog beleefd dat ze van Drees kreeg,' zegt Puck. 'Van Drees, zo heette dat toen. En dat vond ze zo geweldig, dat je dat zo maar kreeg! Ja, die ouders heb ik ook nog kort meegemaakt. Die zijn erg oud geworden. Melle had niet zo veel behoefte om vaak naar ze toe te gaan. Hij kon slecht tegen oude mensen, hij kon niet tegen aftakeling. Dat is hem zelf gelukkig bespaard gebleven. Die vader heeft hij eigenlijk slecht gekend, want die voer altijd. Dat was toch ook geen huwelijk, altijd die man op zee. Ik weet wel van verhalen, dat als het stormde, die moeder eigenlijk slecht naar bed durfde te gaan. Dan hield ze die kinderen maar wakker, al was die storm waar die vader was natuurlijk allang over als hij hier opstak. Die mensen waren niet verwend. Lieve god! Ik weet nog dat ik een keer naar ze toe ben geweest, toen had ik aal gekocht. En dat vonden ze zo'n koningsmaal! Want aal, wie nam dat? Dat vonden ze toch zo verrukkelijk!'

'Geweldige mensen waren het,' zegt Math, 'die allereerste socialisten. Dat waren zulke puriteinen. Ik heb daar thuis nooit een mop, nooit een vloek, nooit iets plats gehoord. Ik geloof dat die vader toen hij voer alleen maar socialistische boeken bij zich had. Hij bestudeerde Bakoenin. En ze hadden alle boeken van Jac.P. Thijsse over de natuur...'

'Melle was een gezelschapsmens,' zegt Clovis. 'We namen hem wel eens mee naar de societeit, dan gedroeg hij zich heel goed, heel gezellig. En hij kwam ook wel op bijeenkomsten van het dispuut Homerus hier en dan deelde hij wel eens tekeningen uit. Als hij hier te lang alleen zat, dan stond hij boven aan de trap te roepen: 'Wonen er nog mensen beneden? Houdt er nog iemand van me?' Toen hij al bij Puck woonde en hier zijn atelier nog had, was hij blij als je boven kwam. Dan zei hij: 'Heb je nog krasse dingen meegemaakt?' En die vier katten die op het portret van Marth staan, kwamen hier ook. Die zaten soms op tafel, of in het

raam. Buitenshuis, op de Kring of zo, zat Melle vaak op te snijden over wat hij allemaal deed voor die katten, maar hier thuis kwam de hele zorg voor ze neer op Marth.' En ook dat lijkt bevestigd in het citaat uit De avonden. 'Als hij hier zat te schilderen,' zegt Clovis, 'en zo'n kat krabde zich, dan zei hij moet je opletten, nu komen al die hele kleine haren langs - die woeien dan zo langs, als een wolkje, en dat vond hij eigenlijk vervelend, want dan kwamen ze op zijn schilderijen. Hij was een fijnschilder, hij gebruikte hele fijne penselen.'

Donderdags had Melle zijn jour aan de Amsteldijk en dan wist Puck dat hij laat thuis kwam. 'Eerst zaten we hier dan te drinken,' zegt Clovis. 'Hij kon ontzaglijk drinken, geweldige hoeveelheden jenever...En op een gegeven moment ging hij weg, dan fietste hij door de stad en god weet waar hij dan terecht kwam. Hij lokte wel ruzies uit. Dan zei Puck wel Melle heeft weer gevochten.'

'Gevochten?' zegt Puck verbaasd. 'Ik kan me wel voorstellen dat hij mensen tot het uiterste dreef, maar of hij echt ging vechten...Hij was bang, hoor. De man van zijn zuster Liberta zei eens: 'Melle heeft geen vijanden.' Maar ik wist zeker dat er mensen waren die niets in het werk zagen, en ook niets in Melle. Hij had vrienden, maar hij had ook vijanden. Hij kon ook wel eens niet aardig zijn. Op de Weteringschans belde eens iemand aan om te vragen of hij even binnen mocht. Die ging altijd met de tram en bij de halte kon hij zo bij ons naar binnen kijken. Het ziet er bij u zo gezellig uit, zei hij, maar Melle zei nee, daar kan ik niet aan beginnen. Dan had hij weer een van zijn nukken en ik dacht wat ben je nou weer een hark! Met de een liep hij weg en met de ander die minstens even aardig was lukte het niet. Niet dat hij erover praatte, want het was geen roddelaar, of hij moest wel zo'n gruwelijke hekel aan iemand hebben...En soms haalde hij Jan Rap en zijn maat binnen, dat ik dacht, wat moet ik hier mee. Die man was zo ingewikkeld... Hij kwam eens een keer laat in de nacht thuis. Het licht ging aan en ik zag dat hij een blauw oog had. Ik dacht nou heeft hij het blauwe oog waar hij zo vaak om gevraagd heeft. Maar toen bleek het verf

te zijn! Hij had geholpen met het opsieren van het boekenbal!

'Hij dronk wel een behoorlijke slok,' vertelt Puck verder. 'Ik heb vaak tegen hem gezegd je bent niet zuinig op jezelf. Veel roken, veel drinken, een onregelmatig leven altijd. En hij wist zelf niet hoe snel hij dronken werd. Het ergste vond ik als we op bezoek waren en het liep tegen het eind, dat ze dan zeiden kom Melle, neem er nog een. Dan heeft hij wel weer een malle inval, dachten ze op zo'n moment, dan wordt de avond wel een beetje leuker. En de mensen die dat zeiden bleven zelf allemaal nuchter. En dan moest ik met zo'n dronken Melle in de nacht naar huis lopen, dat vond ik vervelend voor mezelf, en voor hem ook, want hij had er zelf ook geen barst aan - een beetje gelal.'

'Hij was wel bang om zijn handen te beschadigen,' zegt Clovis. 'Hij tilde nooit wat op. Dat ergerde me wel eens, dat hij zelfs het blad met de kopjes koffie voor Marth liet staan. Maar dat kwam, en dat heb ik pas later begrepen, omdat zijn hand beefde als hij dingen had opgetild. Dus hij zal in elk geval wel niet erg hard met zijn vuisten hebben geslagen.'

'Hij gaf graag feesten,' zegt Puck. 'In dat huis aan de Weteringschans, naast Alhambra, daar kon dat allemaal. Hij zei altijd dat hij kamerbreed visite moest hebben. Er kwamen altijd veel leerlingen bij ons. Het waren altijd de vrouwen die hem bleven opzoeken. En er waren jonge schilders die hem gingen nadoen. Wout Muller - die heb ik eens een keer de deur uitgezet. Hij kwam op maandagmorgen en dat was de morgen dat Melle dacht, hè hè, die zondag is gelukkig voorbij. Dan kroop hij op zijn fietsje en dan ging hij weer eens even hier naartoe, dan weer eens even daar naartoe, even een praatje maken bij die lijstenmaker op het Rokin... Toen belde Wout Muller aan en die zegt is Melle er niet? Ik zeg nee. Hij zegt mag ik dan toch even boven komen? En ik zeg nee, dat mag je niet, want dan ga je gauw naar huis en dan ga je namaken wat je hebt gezien en daar heb ik geen zin in. Toen Melle thuis kwam vertelde ik dat en hij zei durf je dat te zeggen? En ik zei ja, dat durf ik te zeggen. Ik ben anders niet zo'n held, hoor.'

'De Weteringschans was voor de Amsterdamse bohème en intelligentia een stralend ontmoetingspunt,' zegt Clovis. 'Dat is voor ons een grandioze tijd geweest, toen die spanning gebroken was tussen ons. Toen ik nog studeerde, is er nog eens een vreselijke scène geweest op straat, dat Melle met Puck uit de Kring kwam en Marth er net heenging, met die Jimmy geloof ik, die reclametekenaar. Er dreigde een ontmoeting op straat en Melle durfde de confrontatie tussen die twee vrouwen niet aan. Hij dook een steeg in en liet Puck staan. En hij is niet meer verschenen, vertelde Jimmy me later. Toen wij trouwden in 1955 was dat een beetje een opluchting, geloof ik. Marth zei wedden dat Melle ook binnen drie maanden trouwt. En waarachtig, dat was zo. Melle was getuige op ons huwelijk, en bij hun huwelijk waren wij getuigen. Hij wilde heel graag met Puck trouwen.' 'Puck heeft een heel ander leven met hem gehad', zegt Marth, 'ze had veel minder dezelfde achtergrond. Vergeet niet dat mijn eerste demonstratie op straat was voor Sacco en Vanzetti!' 'Ik was pedicure en ik ging met mijn fietsje Zuid in,' zegt Puck. 'Toen hij dat leraarschap aan de kunstnijverheidsschool kreeg aangeboden, wilde Melle dat wel doen, want de inkomsten waren helemaal niet groot. Charles Jongejans had hem gevraagd om een paar uurtjes typografie te geven. Charles beheerste de techniek heel goed en Melle kon er wat meer fleur aan geven, die bekeek het meer artistiek. Toen is Melle meegegaan naar de Rietveld, eerst een dag in de week, toen twee dagen. Daar is hij ook schilderen gaan geven en dat vond hij ook erg leuk, met jonge mensen bezig zijn - jonge meiden, die vonden hem weer leuk. Ik weet nog dat hij een keer een luchtje had, en de volgende keer had de hele klas meteen een fles van hetzelfde spul... Toen kregen we het beter. Toen kwam er een autootje en dan moest ik hem 's morgens wegbrengen, want autorijden, daar had hij helemaal geen zin in. En 's avonds tegen etenstijd troffen we elkaar weer. Het was maar goed dat ik mijn eigen weg kon gaan en hij de zijne.' Clovis vertelt tot slot van de documentatie van de schilderijen waaraan hij werkt.

Het is niet altijd even makkelijk om de schilderijen, die Melle bijna allemaal zelf een naam heeft gegeven, te achterhalen. 'Vroeger had hij een schrift en daar schreef hij per jaar in welke schilderijen hij had gemaakt en naar wie ze waren gegaan. Marth moest hem wel aan het schrijven zetten en in latere jaren werd hij daar ook slordiger in. En hij verdonkeremaande ook wel eens schilderijen. Dan ging hij stiekem met een schilderij in een krant of een doek naar iemand toe, om een schuld te betalen, of een vriendschap aan te houden, of omdat hij al een voorschot had gekregen. In zijn arme tijd vroeg hij voorschotten. Dan zei hij, het is voor jou, geef maar vast f200,-. Dan kwam er wel eens iemand op het atelier die dat schilderij zag als het klaar was en die zei ik neem het mee voor f2000,- Dan gaf hij het mee. Maar dan had hij dat voorschot al geïncasseerd, en hoe moest hij dat nou weer verantwoorden? Dan zei hij ja, het is niet gelukt, maar je krijgt een ander. En dat bleef dan bij dat voorschot, omdat hij zich schuldig voelde, en dat was natuurlijk ver beneden de prijs. De schilderijen die hij zo stiekem liet verdwijnen wilde hij niet in het schrift hebben. Toen hij dat atelier bij Puck op de Weteringschans kreeg, is hij daar ook gaan schilderen en toen zijn we het overzicht een beetje kwijtgeraakt. Het werd ook een privé aangelegenheid, want hij moest die schilderijen voor de belasting opgeven en daarom was het ook een beetje onbescheiden om telkens met een bloknote naar hem toe te gaan en te zeggen, Melle, wat heb je dit jaar verkocht? Ik denk dat we er nu zo'n tweehonderdvijftig hebben. Er zijn foto's van gemaakt, we hebben de maten genomen. Maar er zijn er ook een hoop verdwenen. Zestig of tachtig zijn er nog zoek, die zijn naar het buitenland gegaan...'